

Sygn.akt III AUa 605/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 października 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Elżbieta Zarzecka (spr.)

Sędziowie: SA Alicja Sołowińska

SA Sławomir Bagiński

Protokolant: Edyta Katarzyna Radziwońska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 2 października 2018 r. w B.

sprawy z odwołania E. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji wnioskodawczyni E. D.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 4 lipca 2018 r. sygn. akt IV U 500/18

oddala apelację.

SSA Alicja Sołowińska SSA Dorota Elżbieta Zarzecka SSA Sławomir Bagiński

Sygn. akt III AUa 605/18

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z 14 lutego 2018 r., na podstawie przepisów ustawy z 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2017 r., poz. 1189) oraz ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.) odmówił E. D. przyznania emerytury z art. 88 Karty Nauczyciela.

W odwołaniu od tej decyzji E. D. żądała jej zmiany poprzez przyznanie prawa do emerytury na podstawie Karty Nauczyciela, ewentualnie uchylenia zaskarżonej decyzji i przekazania sprawy organowi do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z 4 lipca 2018 r. odwołanie oddalił.

Sąd ten ustalił, że E. D. 8 sierpnia 2016 r. złożyła do ZUS wnioski w którym wskazała, że jest nauczycielem i ubiega się o emeryturę. ZUS decyzją z 14 września 2016 r. przyznał jej emeryturę na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej od sierpnia 2016 r. Od tej decyzji nie zostało złożone odwołanie. ZUS decyzją z 16 września 2016 r. podjął wypłatę

ww. emerytury. Na wnioski E. D. organ emerytalny decyzjami z 23 listopada 2017 r. i 30 listopada 2017 r. przeliczał świadczenie emerytalne.

Następny wniosek o emeryturę E. D. złożyła 14 listopada 2017 r. Decyzją z 30 listopada 2017 r. przyznano jej emeryturę na podstawie art. 24 ustawy emerytalnej, w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego. Powyższa decyzja również nie została zaskarżona.

Oceniając stan faktyczny sprawy Sąd pierwszej instancji wskazał, że z emerytury przysługującej bez względu na wiek, z uwagi na dość surowe wymogi, skorzystać może coraz mniejsza liczba nauczycieli. Nauczycielom urodzonym po 31 grudnia 1948 r. a przed 1 stycznia 1969 r. świadczenie przysługuje w razie spełnienia następujących przesłanek: posiadania co najmniej 30-letniego ogólnego stażu emerytalnego – osiągniętego w ciągu 10 lat od dnia wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS tj. do 31 grudnia 2008 r. (w przypadku nauczycieli w szkolnictwie specjalnym wystarczy 25 lat); posiadania co najmniej 20-letniego stażu pracy na stanowisku nauczyciela – osiągniętego do 31 grudnia 2008 r.; rozwiązania stosunku pracy (dotyczy także rozwiązania stosunku pracy z powodu braku możliwości dalszego zatrudnienia podyktowanego wygaszaniem kształcenia w gimnazjum, a także wygaśnięcia stosunku pracy wskutek upływu stanu nieczynnego, w który nauczyciel przeszedł z tych samych przyczyn); brak członkostwa w otwartym funduszu emerytalnym albo złożenie wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa (art. 88 ust. 1 i ust. 2a Karty Nauczyciela).

W ocenie Sądu Okręgowego przejście na emeryturę z art. 88 Karty Nauczyciela obliczoną na tzw. starych zasadach możliwe jest jedynie przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego. W konsekwencji nauczyciele, którzy zamierzaliby skorzystać z tej emerytury, a 1 października 2017 r. osiągnęliby wiek 65/60 lat (tak jak skarżąca) musieliby przejść na nią przed osiągnięciem obniżonego powszechnego wieku emerytalnego. W przeciwnym wypadku emerytura zostanie naliczona na tzw. nowych, mniej korzystnych zasadach. Ustawodawca przewidział w tym zakresie przepis przejściowy, zgodnie z którym przejście na emeryturę z art. 88 Karty Nauczyciela obliczoną według tzw. starych zasad będzie możliwe dla nauczycieli, którzy w okresie do 31 sierpnia 2018 r. osiągną wiek wynoszący 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn - pod warunkiem, że złożą oni wniosek o emeryturę w terminie do 31 sierpnia 2018 r. Jednak przepis ten nie ma zastosowania do nauczycieli, którzy osiągnęli już powszechny wiek emerytalny i mają ustalone prawo do powszechnej emerytury. W wyroku z 17 kwietnia 2013 r. (III AUa 1059/2012) Sąd Apelacyjny w Białymstoku potwierdził, że cel emerytury nauczycielskiej z art. 88 Karty Nauczyciela jest taki sam jak cel nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego: zapewnienie środków utrzymania nauczycielom do czasu uzyskania pełnych uprawnień emerytalnych.

W stosunku do nauczycieli urodzonych po 31 grudnia 1948 r. a przed 1 stycznia 1969 r. Sąd Najwyższy dopuścił możliwość przejścia na emeryturę bez względu na wiek na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela, jeżeli do 31 grudnia 2008 r. nauczyciele spełnili warunki określone w art. 88 ust. 1, a warunek rozwiązania stosunku pracy spełnią po 31 grudnia 2008 r. (wyrok z 24 września 2009 r., II UK 27/2009; wyrok z 10 listopada 2009 r., II UK 109/2009). Również w stosunku do tej grupy nauczycieli warunkiem nabycia prawa do emerytury wcześniejszej jest rozwiązanie stosunku pracy na wniosek nauczyciela (wyrok SA w Warszawie z 18 czerwca 2009 r., III AUa 104/2009; wyrok SN z 9 lutego 2010 r., I UK 262/2009), przy czym warunek rozwiązania stosunku pracy musi być spełniony przed ustaleniem prawa do emerytury nauczycielskiej (wyrok SN z 24 marca 2009 r., I UK 261/2008).

Warunkiem niezbędnym do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury jest więc złożenie wniosku o rozwiązanie umowy o pracę. Oznacza to, że nauczyciel jeszcze przed wydaniem decyzji, której przedmiotem jest świadczenie emerytalne winien rozwiązać umowę. Skarżąca w chwili składania wniosku o emeryturę 8 sierpnia 2016 r. nie rozwiązała umowy o pracę.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji, sąd ubezpieczeń społecznych jest związany decyzją ZUS, od której strona ani nie wniosła odwołania w sposób przewidziany w przepisach k.p.c., ani nie podważyła jej skuteczności w inny przewidziany przez prawo sposób. Powszechnie przyjmuje się zasadę uwzględniania przez sądy skutków prawnych orzeczeń

organów administracyjnych. Jeśli zatem ZUS wydał decyzję dotyczącą praw lub obowiązków danej osoby, to w razie jej niezaskarżenia sąd musi mieć na względzie, przy rozstrzyganiu innych spraw dotyczących tej osoby, wynikający z niej stan prawny. Znajduje tu zastosowanie zasada domniemania prawidłowości aktów administracyjnych, zgodnie z którą wywołują one skutki prawne i wiążą inne organy państwowe, w tym sądy. Ma to istotne znaczenie praktyczne, gdyż uniemożliwia osobie niezadowolonej z takiej decyzji późniejsze jej podważanie w ramach innego postępowania sądowego. Zaniedbanie zaskarżenia decyzji ZUS mającej znaczenie niejako prejudycjalne uniemożliwia następnie kwestionowanie wynikających z niej skutków prawnych w innym postępowaniu.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że nie mógł dokonać oceny poprzednio wydanych decyzji ZUS, gdyż od tych decyzji wnioskodawczyni nie złożyła odwołań, ani nie podważyła ich skuteczności w inny sposób.

W ocenie Sądu pierwszej instancji zeznania świadka R. P., choć w pełni wiarygodne, nie wnosiły niczego istotnego do rozpoznawanej sprawy. Z tych względów, mając na uwadze wnioskowane okoliczności, sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z przesłuchania skarżącej.

Mając powyższe na uwadze na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. sąd oddalił odwołanie.

Apelację od tego wyroku wniosła E. D.. Zaskarżyła wyrok w całości i zarzuciła:

I. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że odwołująca w chwili składania wniosku o emeryturę 8 sierpnia 2016 r. nie rozwiązała umowy o pracę, podczas gdy 2 czerwca 2016 r. złożyła podanie o rozwiązanie umowy o pracę z dniem 31 sierpnia 2016 r., a 2 września 2016 r. zaniósła do ZUS świadectwo pracy i zgodę na przeniesienie funduszy, natomiast decyzja została ZUS została jej doręczona 23 września 2016 r.;

II. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 88 Karty Nauczyciela w zw. z art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS poprzez ich niezastosowanie;

III. naruszenie prawa procesowego, tj. art. 217 § 3 k.p.c., które miało istotny wpływ na wynik sprawy, poprzez oddalenie wniosku dowodowego o dopuszczenie dowodu z przesłuchania odwołującej;

IV. naruszenie prawa procesowego, tj. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewskazanie w uzasadnieniu wyroku podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, co czyni orzeczenie niejasnym i nieczytelnym;

V. naruszenie prawa procesowego, tj. art. 477¹⁴ § 1 w zw. z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. poprzez oddalenie odwołania podczas gdy odwołanie powinno zostać uwzględnione;

VI. nierozpoznanie istoty sprawy i w rezultacie brak orzeczenia o żądaniu odwołującej o przyznanie emerytury na podstawie Karty Nauczyciela.

Biorąc pod uwagę powyższe skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez przyznanie prawa do emerytury na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela. Ewentualnie wniosła o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Ponadto wniosła o zasądzenie od organu kosztów postępowania w obu instancjach według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Wbrew zawartym w niej zarzutom, Sąd Okręgowy właściwie rozpoznał istotę sprawy. Istota sprawy dotyczyła prawidłowości rozstrzygnięcia zawartego w decyzji ZUS z 14 lutego 2018 r., mocą której organ rentowy odmówił E. D. prawa do emerytury na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela.

Nie można zgodzić się z zarzutem naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 328 § 2 k.p.c. Zarzut taki może być usprawiedliwiony tylko w tych wyjątkowych okolicznościach, w których treść uzasadnienia orzeczenia sądu całkowicie uniemożliwia dokonanie oceny toku wywodu, który doprowadził do wydania orzeczenia lub w przypadku zastosowania prawa materialnego do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego. Tymczasem uzasadnienie Sądu Okręgowego napisane zostało w sposób, który pozwala skontrolować zasadność rozstrzygnięcia. Zawiera ono zarówno podstawę faktyczną rozstrzygnięcia i ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, jak też ocenę prawną spornych okoliczności z przytoczeniem prawidłowych przepisów prawa materialnego, w tym art. 88 Karty Nauczyciela. Zdaniem Sądu odwoławczego zaskarżone rozstrzygnięcie poddaje się kontroli instancyjnej, bowiem z jego uzasadnienia wynika z jakich powodów odwołującej nie przysługuje obecnie prawo do emerytury na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 217 § 3 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku dowodowego o dopuszczenie dowodu z przesłuchania odwołującej należy podzielić stanowisko Sądu pierwszej instancji, iż przeprowadzenie tego dowodu było w sprawie zbędne. Stan faktyczny sprawy, w zakresie istotnym dla jej rozstrzygnięcia, został bowiem prawidłowo ustalony przez Sąd Okręgowy na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego. Skoro zatem okoliczności sporne zostały dostatecznie wyjaśnione, nie było potrzeby prowadzenia dalszego postępowania dowodowego i dopuszczenia dowodu z zeznań odwołującej w charakterze strony.

Niezasadny jest również zarzut obrazy art. 477¹⁴ § 1 w zw. z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Skoro w świetle zastosowanych przez Sąd Okręgowy przepisów prawa materialnego odwołanie nie było zasadne - to procesowe odzwierciedlenie woli sądu musiało nastąpić, stosownie do art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., poprzez jego oddalenie.

Sąd Apelacyjny podziela ocenę Sądu pierwszej instancji, iż E. D. nie przysługuje prawo do emerytury, na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela. Na skutek wniosku o emeryturę z 14 listopada 2017 r. ZUS wydał decyzję z 30 listopada 2017 r., mocą której przyznał wnioskodawczyni od 1 listopada 2017 r. prawo do emerytury z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, na podstawie art. 24 w zw. z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Od decyzji tej E. D. nie wniosła odwołania, w związku z czym stała się ona prawomocna.

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, że na datę wydania zaskarżonej obecnie decyzji ZUS, przyznanie emerytury szczególnej na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela jest już niemożliwe. E. D. urodziła się (...), zatem z dniem 23 kwietnia 2017 r. spełniło się w stosunku do niej podstawowe ryzyko ubezpieczeniowe polegające na osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego wynoszącego w przypadku kobiet 60 lat. Z chwilą osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego i uzyskania prawa do emerytury z tego tytułu nieistotne stały się przesłanki do nabycia emerytury uprzywilejowanej przyznawanej bez względu na wiek, uregulowanej w art. 88 Karty Nauczyciela. W myśl art. 100 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu (...) prawo do świadczenia powstaje z chwilą spełnienia warunków ustawowych, co w przypadku prawa do emerytury określonej w art. 26 tej ustawy oznacza osiągnięcie powszechnego wieku emerytalnego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 14 grudnia 2017 r., sygn. III AUa 482/17). Zdaniem Sądu odwoławczego rację ma Sąd pierwszej instancji, iż po przyznaniu prawa do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym nie jest już możliwe ubieganie się o prawo do emerytury nauczycielskiej przysługującej bez względu na wiek. Z istoty uregulowania zawartego w art. 88 Karty Nauczyciela wynika bowiem, że jest to uprawnienie szczególne, z którego nauczyciele mogą skorzystać przed osiągnięciem wieku emerytalnego. Tym samym w sprawie niniejszej, toczącej się z odwołania od decyzji ZUS z 14 lutego 2018 r., nie jest możliwe uwzględnienie żądania E. D. i przyznanie jej prawa do emerytury na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela.

Wyjaśnić trzeba, że po wejściu w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych powstały dwa odrębne systemy emerytalne nauczycieli, wywodzące się z traktowania pracy nauczycielskiej jako zatrudnienia w szczególnym charakterze. (...) pierwszy jest związany z wykonywaniem pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 ust. 1 (w odniesieniu do osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r.) i art. 46 ust. 1 w zw. z art. 32 ust. 1 (w odniesieniu do osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r., a przed 1 stycznia 1969 r.) ustawy o emeryturach i rentach oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w

sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Z kolei w systemie drugim warunki emerytalne tej grupy zawodowej regulują przepisy odrębne, tj. art. 88 Karty Nauczyciela. Wskazany przepis jest unormowaniem szczególnym i w zakresie uprawnień emerytalnych nauczycieli określa wszystkie wymagania, których spełnienie pozwala nauczycielowi na uzyskanie emerytury (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 1 października 2013 r., sygn. III AUa 369/13).

E. D. po raz pierwszy wniosek o emeryturę złożyła 8 sierpnia 2016 r. Na skutek tego wniosku organ rentowy wydał decyzję z 14 września 2016 r., mocą której przyznał jej prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, na podstawie art. 184 w zw. z art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Nie można przy tym zgodzić się z zawartym w apelacji zarzutem błędnego ustalenia, że odwołująca w chwili składania wniosku o emeryturę 8 sierpnia 2016 r. nie rozwiązała umowy o pracę. Z treści tego wniosku wynikało bowiem, że pozostawała ona wówczas w stosunku pracy ze Szkołą Podstawową nr (...) im. (...) w O., a stosunek pracy miał ustać z dniem 31 sierpnia 2016 r. Zatem prawidłowo uznał Sąd Okręgowy, że na datę złożenia wniosku (8 sierpnia 2016 r.), jak też na datę, od której przyznano jej emeryturę wnioskodawczyni pozostawała jeszcze w stosunku pracy. Ustalenia w tym zakresie nie mają jednak istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, bowiem nie mają wpływu na prawidłowość zaskarżonej obecnie decyzji ZUS z 14 lutego 2018 r. Okoliczności podnoszone w apelacji miałyby natomiast znaczenie, gdyby skarżąca złożyła w terminie odwołanie od decyzji ZUS z 14 września 2016 r., domagając się wówczas przyznania prawa do emerytury nauczycielskiej, czego jednak nie uczyniła. Dopiero do wniosku o emeryturę z 25 stycznia 2018 r. dołączyła pismo w którym wyjaśniła, iż domaga się emerytury nauczycielskiej na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela. Wniosek ten został jednak złożony już po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego i nie mógł zostać uwzględniony.

Z akt rentowych wynika, że we wniosku z 8 sierpnia 2016 r. wnioskodawczyni nie wskazała wprost jakiego rodzaju świadczenia się domaga – czy emerytury z art. 88 Karty Nauczyciela, czy też emerytury z tytułu pracy w szczególnym charakterze na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Jednak formularz wniosku o emeryturę (ZUS RP-1E) nie zawiera rubryki, w której można byłoby sprecyzować żądanie dotyczące konkretnego świadczenia, w tym przypadku emerytury nauczycielskiej. Ubezpieczona wniosła natomiast o przyznanie emerytury w wariantcie najkorzystniejszym. Nie można również pomijać tego, że przed złożeniem wniosku o emeryturę pracowała ona jako nauczyciel, co wynikało wprost z informacji zawartych we wniosku o emeryturę z 8 sierpnia 2016 r. Organ rentowy dysponował również dokumentacją potwierdzającą jej pracę nauczycielską. W związku z tym, zdaniem Sądu odwoławczego, organ rentowy powinien dokonać wszechstronnych ustaleń, wyliczyć staż pracy nauczycielskiej i ocenić, czy wnioskodawczyni mogło przysługiwać prawo do emerytury w oparciu o art. 88 Karty Nauczyciela. Mając jednak na uwadze, że wnioskodawczyni na datę złożenia wniosku o emeryturę nie rozwiązała stosunku pracy (co jest jednym z koniecznych warunków do przyznania emerytury z art. 88 Karty Nauczyciela) organ rentowy uznał, że nie spełnia ona warunków do tej emerytury. Jednocześnie spełniała ona przesłanki do przyznania emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu wykonywania pracy w szczególnym charakterze na podstawie art. 184 w zw. z art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Jak wynika bowiem z tego przepisu, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013 r. (nadany art. 1 ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2012 r. poz. 637) do nabycia prawa do emerytury z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie jest wymagane rozwiązanie stosunku pracy. Stąd też ZUS decyzją z 14 września 2016 r. przyznał wnioskodawczyni właśnie prawo do emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, począwszy od 1 sierpnia 2016 r., czyli od miesiąca w którym pozostawała ona jeszcze w stosunku pracy. Jak słusznie wskazywały organ rentowy i Sąd pierwszej instancji, E. D. nie zaskarżyła tej decyzji, w związku z czym stała się ona prawomocna. Decyzją z 16 września 2016 r. ZUS podjął wypłatę tej emerytury od 1 września 2016 r., zaś kolejnymi decyzjami – z 23 i 30 listopada 2017 r. dokonywał jej przeliczenia. Z treści tych wszystkich decyzji wynikało, że emerytura została przyznana na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, nie zaś na podstawie Karty Nauczyciela, a mimo to E. D. nie wniosła odwołania od żadnej z tych decyzji i nie domagała się przyznania emerytury nauczycielskiej.

Pomimo zatem, iż wniosek z 8 sierpnia 2016 r. nie został przez organ rentowy rozpoznany w kontekście uprawnienia do emerytury z art. 88 Karty Nauczyciela, to kwestia ta jest poza sporem w niniejszej sprawie. Decyzja ZUS z 14 września 2016 r. o przyznaniu prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wobec niezaskarżenia jej przez wnioskodawczynię, stała się prawomocna i nie może stanowić obecnie przedmiotu rozpoznania sądu. Zgodnie z zasadą trwałości decyzji administracyjnych, wyrażoną w art. 16 § 1 k.p.a. decyzje, od których nie służy odwołanie w administracyjnym toku instancji lub wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy, są ostateczne. Uchylenie lub zmiana takich decyzji, stwierdzenie ich nieważności oraz wznowienie postępowania może nastąpić tylko w przypadkach przewidzianych w kodeksie lub ustawach szczególnych. Natomiast zgodnie z art. 110 § 1 k.p.a. organ administracji publicznej, który wydał decyzję, jest nią związany od chwili jej doręczenia lub ogłoszenia, o ile kodeks nie stanowi inaczej. Ewentualne wzruszenie prawomocnej decyzji ZUS z 14 września 2016 r. mogłoby nastąpić na skutek wniosku złożonego do ZUS w trybie określonym w art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (wznowienie postępowania ze względu na błąd organu rentowego, ewentualnie z uwagi na ujawnienie po uprawomocnieniu się decyzji nowych okoliczności istniejących przed jej wydaniem, które miały wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość, jak miało to miejsce w sprawie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie o sygn. III AUa 121/17). Jednak zdaniem Sądu odwoławczego w sprawie niniejszej nie może mieć miejsca wzruszenie decyzji z 14 września 2016 r., ponieważ wykraczałoby to poza zakres tej sprawy.

Podkreślenia wymaga, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (art. 477⁹ i art. 477¹⁴ k.p.c.) i tylko w tym zakresie podlega ona kontroli sądu zarówno pod względem jej formalnej poprawności, jak i merytorycznej zasadności. Przedmiot niniejszej sprawy wyznaczony jest więc wyłącznie rozstrzygnięciem zawartym w zaskarżanej decyzji ZUS z 14 lutego 2018 r., która w ocenie Sądu odwoławczego jest prawidłowa. Brak jest bowiem obecnie podstaw do przyznania wnioskodawczyni prawa do emerytury na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela, skoro decyzją ZUS z 30 listopada 2017 r. zostało jej przyznane prawo do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym.

Niezasadne okazały się więc zawarte w apelacji zarzuty naruszenia prawa materialnego, tj. art. 88 Karty Nauczyciela w zw. z art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Dlatego też apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

SSA Alicja Sołowińska SSA Dorota Elżbieta Zarzecka SSA Sławomir Bagiński